POLITISK KRONIK

UDLANDET

April 1957

1. – Den sydafrikanske premierminister Strijdom udtaler, at der muligvis i 1958 skal arrangeres folkeafstemning blandt Sydafrikas hvide om unionens eventuelle omdannelse til en republik indenfor Det britiske Statssamfund.

2. – Der undertegnes en amerikansk-saudiarabisk traktat, hvorved USA beholder retten til benyttelse af flyvebasen Dhahran og forpligter sig til at yde støtte til opbygning af saudiarabiske luft- og marinestyrker samt en civil luftfart.

4. – Den britiske regering offentliggør en hvidbog, ifølge hvilken den almindelige værnepligt i England afskaffes ved udgangen af 1960 og de væbnede styrker inden 1963 nedbringes fra 690.000 til 375.000 mand, samtidig med at det britiske forsvar i fremtiden lægger vægten på udrustning med kernevåben (atom- og brintvåben).

Det amerikanske udenrigsministerium beslutter at yde Libanon 10 millioner dollars som økonomisk hjælp.

Manutscher Eghbal danner nyt iransk kabinet, efter at ministerpræsident Hussein Ala dagen før er trådt tilbage.

5. – Den franske nationalforsamling vedtager at omdanne Kamerun til en »stat under formynderskab«, der indrømmes større selvstyre. Samtidig vedtages det at forene de franske stillehavsbesiddelser i en selvforvaltende enhed »Fransk Polynesien«.

Den indonesiske og den japanske regering protesterer hos den engelske regering mod de planlagte britiske kernevåbenforsøg på Juleøerne.

Forbundskansler Adenauer erklærer, at Vesttyskland ikke bør have svære atomvåben, men derimod taktiske. – 9. vender Det frie tyske Partis formand, Reinholdt Maier sig imod atomudrustning, fordi den kan hindre genforeningen. – 12. offentliggør 18 tyske atomvidenskabsmænd en erklæring imod tysk besiddelse af atomvåben og imod tysk atomvåbenforskning – og fremstilling. – 14. går det tyske socialdemokratis formand, Erich Ollenhauer ind for videnskabsmændenes syn. – 25. betoner Adenauer overfor den sovjetiske ambassadør i Bonn, Smirnov, at forbundsrepublikken hverken besidder kernevåben eller har søgt at skaffe sig sådanne. – 27. beklager den sovjetiske regering i en note til Vesttysklands regering, at denne agter at udruste forbundsrepublikken med taktiske atomvåben. Næste dag forespørger Adenauer i brev til Smirnov om grunden til, at Adenauers oplysninger af 25. april ignoreres i den sovjetiske note.

6. – Den tyske udenrigsminister von Brentano udtaler, at regeringen ikke tilstræber grænserne fra 1939, men fra 1937. Samme dag udtaler flygtningepartiets viceformand Frank Seiboth, at også Memel-området og Sudeterlandet må indbefattes i et kommende forenet Tyskland. – 12. går Ollenhauer på socialdemokraternes vegne imod Seiboth.

8. – Den indonesiske præsident Sokarno udnævner et ikke-parlamentarisk nødkabinet under Raden Hadji Djuanda. – 17. betegner Sokarno den sovjetiske statsform som efterlignelsesværdig for Indonesien.

9. – Skibsfarten på Suezkanalen frigives uden indskrænkninger.

10. – Den jordanske premierminister Suleiman Nabulsi træder tilbage efter kong Husseins ønske. – 15. danner Hussein Fakhri el Khalidi en ny regering, hvori Nabulsi beklæder udenrigsministerposten. – 21. træder generalstabschefen Ali Hayri tilbage og efterfølges af Habis Majali. – 25. afgår kabinettet Khalidi, og kong Hussein overdrager den tidligere ministerpræsident Ibrahim Hashem at danne regering. I denne deltager Nabulsi ikke. Ibrahim Hashem proklamerer krigsretstilstand og udsteder forbud mod alle politiske partier. Samme dag meddeler den amerikanske udenrigsminister Dulles, at USA vil intervenere, hvis Sovjetunionen blander sig i Jordans indre forhold, og det amerikanske marineministerium oplyser samtidig, at den amerikanske 6. flåde er løbet ind i det østlige Middelhav. – 26. opfordrer USA Jordans nabostater til den yderste tilbageholdenhed. – 29. advarer det sovjetiske udenrigsministerium vestmagterne mod indblanding i Jordans indre anliggender. Næste dag akcepterer den jordanske regering et amerikansk tilbud om en økonomisk hjælp på 10 millioner dollars.

11. – Den britiske koloniminister Lennox-Boyd og Singapores premierminister Lim Yew Hock undertegner en protokol, hvorefter Singapore skal omdannes til en selvstyrende stat indenfor Det britiske Statssamfund.

I et polsk-kinesisk fælleskommunique efter den polske ministerpræsident Cyrankiewicz besøg i Kina udtales den kinesiske folkerepubliks glæde over det polske kommunistpartis resultater, samtidig med at den ungarske regering tilsiges fuld støtte.

Den saudiarabiske regering erklærer, at Akaba-bugten er lukket territorialfarvand, og at Israel derfor ikke har ret til fri skibsfart der.

12. – Den øverstbefalende for NATO-styrkerne i Europa, general Norstad, går ind for placering af fjernstyrede våben på alle strategisk egnede steder indenfor pagtområder.

13. – Panamas præsident Erneste de la Guardia meddeler, at hans regering vil kræve fuld suverænitet over Panama-kanalzonen.

16. – Ved nedrustningsforhandlingerne i London erklærer USSR sig villig til udvidelse af luftinspektionsområdet.

En artikel i det sovjetiske blad Isvestija hævder, at der eksisterer samme forudsætninger for det tysk-sovjetiske forhold som ved Rapallotraktatens indgåelse i 1922.

Den kinesiske premierminister Chou En-lai foreslår overfor en delegation af japanske socialdemokrater oprettelse af et asiatisk sikkerhedssystem med såvel amerikansk som kommunist-kinesisk og japansk deltagelse. Dette forslag afviser den japanske regering samme dag. – 21. erklærer præsident Mao Tse-tung overfor delegationen, at Kina er parat til at afslutte en ikke-angrebstraktat med Japan.

17. – Forbundskansler Adenauers svar på ministerpræsident Bulganins brev af 18. marts 1957 offentliggøres. Adenauer kræver hjemsendelse af tyske krigsfanger i USSR og nægter at anerkende Den tyske demokratiske Republik. Samme dag afleverer den tyske ambassador i Moskva til udenrigsminister Gromyko en note, hvori forbundsrepublikken erklærer sig rede til forhandlinger om handelsforhold og konsulære beføjelser.

Den albanske regering lover at ville optage diplomatiske forbindelser med Grækenland og forbedre forholdet til den italienske regering.

Nehru fortsætter som ministerpræsident samt udenrigs- og atomenergiminister i den nye indiske regering, hvori Krishna Menon indtræder som forsvarsminister.

19. – I noter til England, Frankrig og USA gentager USSR kravet om en ordning af konflikten i Mellemøsten med fredelige midler og uden udenlandsk indblanding.

Den sovjetiske forsvarsminister Sjukov erklærer, at de sovjetiske drabantstater vil blive udstyret med atom- og fjernvåben, hvis USAs allierede modtager atomvåben.

22. – Det filippinske repsæsentanternes Hus vedtager forbud mod det kommunistiske parti.

23. – Albert Schweitzer advarer verdensoffentligheden mod den uhyre fare fra den ved atomeksplosioner fremkommende radioaktivitet og kræver overenskomst om indstilling af alle atombombeforsøg. 24. – appellerer paven til menneskeheden om at standse atomkapløbet.

Det finske socialdemokratis kongres vælger den tidligere statsminister Vaino Tanner til ny partiformand.

Den ægyptiske udenrigsminister Mahmud Fawsi overgiver FNs generalsekretær Dag Hammarskjöld et memorandum, hvori Ægypten forpligter sig til overholdelse af Konstantinopel-konventionen af 1888 og af FNs charter. Kanalafgifterne skal forudbetales til den ægyptiske kanaladministration, som vil anvende 25% af provenuet til forbedringer af tekniske installationer.

25. – Den finske regering under Fagerholm træder tilbage.

Maj 1957

1. – Den jordanske regering opløser fagforeningerne. – 14. oplyser udenrigsminister Samir Rifai, at Jordan har henvendt sig til Storbritanien og de arabiske stater angående finansiel støtte.

4. – Den tyrkiske ministerpræsident Menderes betoner, at Tyrkiet allerhøjest kan tillade deling af Cypern, men aldrig øens samlede overgivelse til Grækenland.

5. – Socialdemokraten Adolf Schärf vælges til østrigsk præsident.

6. – Den italienske regering under Antonio Segni træder tilbage. – 19. forelægger Adone Zoli en ministerliste, der kun omfatter medlemmer af Det kristelige-demokratiske Parti.

7. – Den øverste Sovjet indleder en møderække, hvor partisekretær Khrushchev i sin beretning går ind for en vidtgående decentralisering af industriens ledelse. – 10. vedtages dette ved lov.

10. – Den tunesiske ministerpræsident Habib Bourgiba oplyser, at han har anmodet USA om militærhjælp og iøvrigt går ind for Eisenhower-doktrinen.

Columbias præsident Rojas Pinilla og hans regering væltes af en militærjunta.

Den japanske regering kritiserer i note til USSR, at Sovjetunionen foretager kernevåbenforsøg. – 12. afviser USAs regering japanske krav om indstilling af kernevåbenforsøgene i Nevadaørkenen. – 17. protesterer Japan i note til den engelske regering mod de britiske brintbombeforsøg i Stillehavet. – 22. udtaler den sovjetiske regering i en note til Japan, at den eneste vej til forbud mod atomvåben er et fælles japansk-sovjetisk fremstød hos USA og Storbritanien.

11. – Kong Ibn Saud indleder statsbesøg i Iraq.

13. – Den britiske premierminister Macmillan meddeler underhuset, at England vil indstille boycotten af Suezkanalen. – 14. erklærer det franske udenrigsministerium, at Frankrig er fast besluttet på at opretholde boycotten, og ministerpræsident Mollet tilbyder at træde tilbage under henvisning til Frankrigs allieredes holdning til spørgsmålet, men han afvises af præsident Coty.

14. – Den amerikanske udenrigsminister Dulles udtaler, at USA ikke vil anerkende neutraliserings- eller andre planer, der medfører Tysklands fortsatte deling. Samtidig oplyser han, at USA vil forsyne den sydkoreanske hær med atomvåben.

15. – Det polske kommunistparti indleder centralkomitemøde, hvor Gomulka giver meddelelse om forestående omfattende de-

centralisering indenfor landbrug, industri og forvaltning.

16. – Premierminister Macmillan meddeler underhuset, at de britiske brintbombeprøver i Stillehavet er begyndt.

Den dominikanske præsident Trujillo Molina genvælges.

17. – Ministerpræsident Bulganin foreslår i et brev til ministerpræsident Mollet, at der optages tosidede forhandlinger om en nedrustnings- og insepktionszone i Europa.

20. – Den arabiske Ligas generalsekretær Abdel Khalek Hassouna opfordrer Israel til at gå med til FNs delingsplan af 1947.

21. – Den franske nationalforsamling forkaster et forslag til tillidsvotum, som ministerpræsident Mollet havde forlangt for at sætte regeringen i stand til at træffe skattemæssige foranstaltninger pr. dekret. Efter afstemningsresultatet indgiver Mollet sin afskedsbegæring, som præsident Coty i første omgang nægter at modtage. – 25. anmoder Coty den fhv. ministerpræsident René Pleven om at undersøge mulighederne for regeringsdannelse. – 29. opgiver Pleven opgaven, der herefter overdrages til folkerepublikaneren Pièrre Pflimlin.

21. – Den israelske regering går ind for Eisenhower-doktrinens grundsætninger.

Haitis hær overtager regeringsmagten efter oprør. – 26. proklameres Daniel Fignole som provisorisk præsident.

23. – Fhv. ministerpræsident Pièrre Mendès-France trækker sig tilbage fra posten som formand for det radikalsocialistiske parti.

Det vesttyske socialdemokrati forelægger en plan om tysk genforening indenfor rammerne af et sikkerhedssystem, der skal erstatte pagtsystemerne i Øst og Vest, anerkendes af FN og garanteres af USA og USSR.

24. – Den engelske udenrigsminister Selwyn Lloyd oplyser, at regeringen går ind for en lempelse af restriktionerne for Kina-handelen, så de bringes i overensstemmelse med embargoen overfor USSR.

Den sovjetiske regering erklærer sig rede til forhandlinger med Vesttyskland om handels- og konsulære forhold.

Forbundskansler Adenauer indleder sit statsbesøg i USA, der afsluttes 29.

Israel tiltræder den europæiske betalingsunion (EPU).

25. – Libyens regering under Mustapha ben Halim træder tilbage og efterfølges af et kabinet under Abdul Majid Koobar.

27. – Den finske rigsdags præsident, agrarpartiets leder V. J. Sukselainen danner en borgerlig mindretalsregering.

En sovjetisk-ungarsk aftale om stationering af sovjettropper i Ungarn undertegnes. Tropperne skal stå under ungarsk jurisdiktion.

28. – I Østtyskland udstedes forbud mod studenters rejse til NATO-lande.

Præsident Nasser giver meddelelse om dannelse af enhedspartiet »Ægyptisk national Samling«, der under Nassers ledelse skal virkeliggøre revolutionens målsætning.

Juni 1957

3. – En erklæring, undertegnet af 2000 amerikanske videnskabsmænd kræver en overenskomst om øjeblikkelig indstilling af kernevåbenforsøg.

Det israelske parlament anerkender Eisenhower-doktrinen.

Bagdadpagtens ministerråd træder i Karachi sammen til et møde, hvorunder USA giver officiel meddelelse om sin indtræden i pagtens militære udvalg.

5. – Pièrre Pflimlin opgiver at danne

fransk regering. Samme dag anmoder præsident Coty den fhv. forsvarsminister Bourgès-Maunory om at dannne en regering, som Bourgès-Maunory 12. juni fremstiller for og får anerkendt af nationalforsamlingen.

6. – Den sovjetiske ministerpræsident Bulganin og partisekretær Khrushchev indleder et statsbesøg i Finland, der varer til 13. juni.

Norges regering beslutter at lade landets væbnede styrker udruste med amerikanske raketvåben.

7. – En polsk-amerikansk overenskomst undertegnes i Washington. USA indrømmer Polen en kredit på ialt 95 millioner dollars, hvoraf Polen foreløbig kan disponere over 48,9.

8. – Pakistans ministerpræsident Suhrawardy indleder et besøg i Afghanistan, hvorunder der træffes beslutning om foranstaltninger til udjævning af uoverensstemmelserne de to lande imellem.

10. – Den italienske regering under Adone Zoli træder tilbage, men 25. annulerer Zoli afskedsbegæringen.

Iraqs ministerpræsident Nuri es Said træder tilbage. – 19. dannes en ny regering under Ali Jawdat.

11. – De kanadiske parlamentsvalg giver Det fremskridtsvenlige konservative Parti en fremgang fra 51 til 110 mandater, mens Det liberale Parti går tilbage fra 170 til 103. – 21. tages den konservative leder John Diefenbakers regering i ed.

12. – Den norske regering erklærer i forbindelse med amerikanske luftinspektionsplaner for polarområderne, at Norge principielt er villig til medvirken, men forbeholder sig ret til senere stillingtagen til planernes detaljer.

14. – Haitis hær styrter den provisoriske regering og fængsler republikkens præsident Daniel Fignole.

Hollands udenrigsministerium meddeler, at det vil bringe restriktionerne overfor handelen med Kina, Nordkorea og Nordvietnam på linie med begrænsningerne overfor kommunistiske lande i Europa. En lignende erklæring udsendes samme dag af den belgiske regering, mens Vesttyskland følger efter den 18. og Frankrig den 20.

18. – En tale holdt af præsident Mao Tsetung 27. feb. 1957 offentliggøres i Kina. Mao beklager, at uskyldige er blevet behandlet som kontrarevolutionære og betoner nødvendigheden af at løse ideologiske problemer med demokratiske midler i stedet for med tvangsforholdsregler. Han bemærker også, at det er urigtigt at overføre andre socialistiske landes erfaringer uden hensyn til Kinas særlige karakter. – 26. udtaler premierminister Chou En-lai, at kun den demokratiske centralisme kan sikre socialismens sejr.

19. – Den japanske ministerpræsident Kishi indleder et statsbesøg i USA. Efter forhandlinger med bl. a. præsident Eisenhower og udenrigsminister Dulles meddeles det, at USA har lovet at trække de i Japan stationerede amerikanske landstyrker tilbage inden et år, og at nedskære luft- og søstridskræfterne væsentligt.

21. – FNs overkommando i Korea beslutter at se bort fra våbenstilstandsoverenskomstens begrænsning af indførselen af nye våben til Korea, som følge af nordstyrkernes brud på overenskomsten. Næste dag foreslår den nordkoreanske ministerpræsident Kim Ir-sen en konference til løsning af Koreaspørgsmålet, hvilket den sydkoreanske regering afslår den 23.

22. – Den tunesiske ministerpræsident Habib Bourgiba foreslår i interview dannelsen af en form for fællesskab mellem Marokko, Algier og Tunis og udtrykker ønske om, at general de Gaulle betroes ordningen af det algierske spørgsmål.

29. – USA lover Jordans hær for 10 millioner kroner militærudstyr.

DANMARK

April 1957

2. – Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om ændringer i færdselsloven (se 16/1).

Ved 2. behandling af forslaget om forhøjelse af retsafgifter m. m. vedtages det at lade de foreslåede forhøjelser af auktions- og tinglysningsafgifterne udgå af forslaget. Merindtægten anslås til 4 mill. kr. mod 12 mill. kr. efter det oprindelige forslag.

Forslaget om udlån til rederier til bygning af mindre fragtskibe ændres ved 2. behandling således, at det beløb, der stilles til rådighed i en 3 års periode, nedsættes fra 6 til 5 mill. kr.

Ved 2. behandling af forslaget om udlån til foranstaltninger vedr. staldhygiejne (se 12/12 1956) foreslår udvalgsflertallet (s. og r. v.), at der hertil skal kunne anvendes et beløb på ca. 12 mill. kr. årlig, nemlig hvad der indgår i renter og afdrag på de Marshall-lån, der tidligere er ydet til samme formål. Ændringsforslaget vedtages med 74 stemmer (s., r. v. og k.) mod 43 (v., k. f. og rf.). Det vedtages også at forhøje renten til 6 %.

3. – Danmark forelægger Bulganins brev til stats- og udenrigsminister H. C. Hansen i NATO's permanente råd.

Trafikminister Lindberg har i Hamburg forhandlet med den vesttyske trafikminister Seebohm om fuglefluglslinien Rødby-Femern. Det vedtoges at nedsætte et arbejdsudvalg med 4 repræsentanter for hvert land.

Folketinget færdigbehandler forslag til lov om ændring i toldafgifterne m. m. og i lov om forskellige forbrugsafgifter (se 28/11 1956), der begge vedtages enstemmigt. Til det sidstnævnte lovforslag har v. og r. v. stillet et ændringsforslag, hvorefter afgiften af coca-cola nedsættes fra 1 kr. til 30 øre pr. l. Ændringsforslaget forkastes med 84 stemmer (s., k. f. og k.) mod 48 (v., r. v., rf. og de konservative Fibiger, Adolph Sørensen, Tesdorpf og Weikop).

4. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen drøfter i Oslo med statsminister Gerhardsen og udenrigsminister Lange de to landes svar på brevene fra ministerpræsident Bulganin.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om erhvervstælling i 1958. Desuden færdigbehandles forslag om oprettelse af en appelinstans for invalideforsikringsretten, der vedtages med 87 stemmer, medens 48 (v. og k. f.) undlader at stemme.

5. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om ændring i lov om erstatning til besættelsestidens ofre, forslag om en særlig ydelse til enlige mødre (se 26/3) og forslag om udlån til visse rederivirksomheder. De to førstnævnte forslag vedtages enstemmigt, det sidste med 100 stemmer mod 27 (k. f. og rf.).

Ved 2. behandling af det radikale forslag til lov om fremme af udbyttedeling indstiller udvalget med undtagelse af Kryger (v.) og Fanger (k. f.) forslaget til vedtagelse i en ændret affattelse. Foruden nogle venstremænd og konservative går også kommunisterne mod forslaget, medens retsforbundet står splittet, idet Søren Olesen anbefaler og J. M. Pedersen på Tholstrups og egne vegne går imod. Forslaget, hvis titel ændres til »forslag til lov om fremme af udbyttedeling og oprettelse af sociale fonds«, bestemmer, at et nævn på 10 medlemmer dels skal kunne vejlede virksomheder, der ønsker at indføre udbyttedeling eller oprette sociale fonds, dels selv skal kunne henvende sig til virksomheder og opfordre dem til at indføre sådanne ordninger og på anden måde virke for udbyttedelingstankens udbredelse.

Ved 2. behandling af forslaget om udbygning af Københavns lufthavn i Kastrup

og opførelse af en ny hovedbygning foreslår venstre, at projektet begrænses til en udvidelse af start- og landingsbaner og en forbedring af sikkerhedssystemet, men dette forkastes med 79 stemmer (s., r. v., k. og rf.) mod 28 (v. og retsforbundsmanden Oluf Pedersen), medens 23 (k. f.) undlader at stemme. Et konservativt forslag om, at trafikministeren først skal fremsætte forslag om bevilling af midlerne til de forskellige nybygninger, når detailprojektet foreligger, tages tilbage inden afstemningen.

6. – Det konservative folkepartis repræsentantskab genvælger fhv. handelsminister Halfdan Hendriksen som formand for partiet. Det oplyses, at medlemstallet i det sidste år er forøget med over 8.000 til næsten 98.000.

9. – Det ændrede forslag om forhøjelse af retsafgifter (se 2/4) vedtages enstemmigt ved 3. behandling.

Ved 2. behandling af forslag om ændringer i byggestøtteloven vedr. byggeri efter kap. V. A. indføres en bestemmelse om, at statslånet efter låntagerens valg enten skal udmåles efter de hidtidige regler eller udgøre højst 115 % af kreditforeningstilbudet, dog inden for en grænse af 85 % af ejendomsskyldværdien. Desuden forhøjes renten fra 4½% til 5 for parcel- og rækkehuse og fra 5½% til 6¼% for etagebyggeri, medens ministeren havde foreslået henholdsvis 5½% og 6½%. (Forslaget er fremkaldt af, at vurdering til stempelefterretning ved lov af 23. juni 1956 er afskaffet som grundlag for låneudmålingen).

Ved 2. behandling af forslag til tillægsbevilling for 1956–57 drejer debatten sig om en første bevilling på 2.7 mill. kr. til det nye Grønlandsskib. Bevillingen vedtages med 91 stemmer (s., r. v., k. og de to grønlandske folketingsmænd) mod 44 (v., k. f. og rf.).

Retsforbundets forslag til beslutning om straks at påbegynde afviklingen af omsætningsafgiften på tekstilvarer er genstand for en længere debat, der slutter med, at forslaget med 59 stemmer (v., k. f. og r. v. samt socialdemokraterne Einer-Jensen og Axel Ivan Pedersen) mod 14 (rf. og k.) sendes i udvalg; 57 s. undlader at stemme.

Retsforbundets forslag til beslutning om afskaffelse af folkepensionens mindstebeløb får kun tilslutning af kommunisterne og går direkte til 2. behandling.

Venstres forslag til beslutning om at udskyde loven om sygeplejerskers uddannelses ikrafttræden afvises af de øvrige partier; det samme er tilfældet med det kommunistiske forslag om nedsættelse af arbejdstiden (se 21/3).

10. – På det nordiske udenrigsministermøde i Helsingfors, hvor Danmark var repræsenteret af minister Ernst Christiansen, har man især drøftet situationen i det nære Østen, derunder de nordiske FN-styrkers opgaver i Ægypten, Suezkanalen og nedrustningsproblemet.

Folketinget færdigbehandler forslaget om fremme af udbyttedeling og oprettelse af sociale fonds, der vedtages med 109 stemmer mod 12 (3 v., 5 k. f. og 4 rf.), medens 10 (deriblandt k.) undlader at stemme. Endvidere vedtages ved 3. behandling forslaget om sammenslutningers og institutioners landbrugsjord (se 21/3) med 90 stemmer mod 51 (v. og k. f.).

11. – Folketinget færdigbehandler en række lovforslag. Forslaget om ændringer i byggestøtteloven vedtages enstemmigt med 122 stemmer, medens 9 (k. og rf.) undlader at stemme, og forslaget om udlån til foranstaltninger vedr. staldhygiejne vedtages med 91 stemmer mod 52 (v., k. f. og rf.), efter at lovens gyldighed er blevet begrænset til tre finansår. Endvidere vedtages forslaget om udbygning af Københavns lufthavn med 120 stemmer mod 26 (v. og retsforbundsmanden Oluf Pedersen). Forinden vedtages et ændringsforslag om nedsættelse af et teknisk-økonomisk kontroludvalg.

12. – Det meddeles at USA gennem NATO har tilbudt en række NATO-lande, deriblandt Danmark, fjernstyrede forsvarsvåben allerede i løbet af indeværende år.

Folketinget vedtager ved 3. behandling

forslag til tillægsbevilling for 1956–57 med 154 stemmer mod 8 (k.), medens 6 (rf.) undlader at stemme. De samlede indtægter på finanslov og tillægsbevillingslov er herefter 4.994 mill. kr. og udgifterne 4.535 mill. kr., hvilket giver et overskud på 459 mill. kr. I 1955–56 var overskuddet ifl. statsregnskabet ca. 600 mill. kr., og for 1957–58 regner finansminister Kampmann med et overskud på godt 450 mill. kr.

Forud for vedtagelsen af tillægsbevillingsforslaget går en to dages politisk debat, hvorunder der fremsættes en række udtalelser om regeringsmulighederne efter valget. Erik Eriksen erklærer, at venstre ikke vil deltage i en samlingsregering eller i det hele taget sidde i regering med socialdemokratiet, Aksel Møller (k. f.) vil ikke udelukke, at det kan blive nødvendigt, at v., k. f. og r. v. finder sammen, og Bertel Dahlgaard udtaler, at de radikale vil samarbejde med dem, der vil gennemføre planen om økonomisk borgfred, enten det så er s., v. eller k. f. Under debatten oplyser forsvarsminister Poul Hansen, at der er forskellige årsager til, at forsvarsudvalget ikke har afgivet betænkning, bl. a. det amerikanske tilbud om nye våben. Endvidere har NATO-hovedkvarteret ment, at det var rigtigst at vente lidt. Ministeren understreger, at de raketvåben, det drejer sig om, er forsvarsvåben, og at der ikke er tale om atomladninger.

I folketingsåret 1956–57 er der fremsat i alt 112 lovforslag, deraf 98 regeringsforslag. Af de fremsatte lovforslag er 79 endeligt vedtaget, medens 34 ikke er blevet behandlet til ende eller er bortfaldet. Endvidere er der fremsat 25 og vedtaget 11 forslag til folketingsbeslutning og stillet 5 forespørgsler, hvoraf dog 2 blev taget tilbage.

I folketingets vareforsyningsudvalg går v., k. f. og r. v. imod et forslag fra handelsminister Lis Groes om at fritage danskproducerede dele, som anvendes til automobiler samlet her i landet, for dollartillæg.

15. – Udenrigsministeriet meddeler, at erstatningsforhandlingerne med Sovjetunionen (se 2/3) er blevet udsat, idet det har vist sig nødvendigt at fremskaffe yderligere oplysninger.

16. – Landbrugets organisationer – landbo- og husmandsforeninger, andelsslagterier og mejerier – kræver, at den regering, der får ansvaret efter valget den 14. maj, uopholdelig optager forhandlinger med organisationerne om en rimelig fordeling af byrder, som forringelsen af bytteforholdet med udlandet lægger på landbruget. For at begrænse svineproduktionen ønsker man en brødkornsordning for høsten 1957.

Retsforbundet afviser i sit valgmanifest, at de foreliggende problemer kan løses ved nye skatter, og kræver tværtimod skattenedsættelser.

26. – Danmarks protest mod den statsunderstøttede engelske ægeksport forelægges i GATT's permanente udvalg.

I et fællesmøde i det udenrigspolitiske nævn og vareforsyningsudvalget gør økonomi- og arbejdsminister Krag rede for sine forhandlinger i Bruxelles om Danmarks stilling til planerne om et europæisk frihandelsområde og om en toldunion mellem Benelux, Frankrig, Italien og Vesttyskland. Ministeren oplyser, at »de seks« vil støtte Danmarks ønske om, at landbrugsvarer skal med ind under et eventuelt frihandelsområde.

27. – GATT's stående komité vedtager enstemmigt en indstilling, der anbefaler fortsatte forhandlinger om den engelske ægeksport mellem England på den ene side og Danmark og andre klagende lande på den anden side. Såfremt forhandlingerne ikke fører til en tilfredsstillende ordning, foreslås nedsættelse af en neutral kommission.

30. – Svaret på ministerpræsident Bulganins brev af 28. marts til stats- og udenrigsminister H. C. Hansen offentliggøres. Hovedpunktet i svaret, der er tiltrådt af det udenrigspolitiske nævn, er en påvisning af, at den sovjetiske opfattelse af NATO som en aggressiv alliance beror på

en fundamental misforståelse, og at Bulganins advarsel derfor hviler på forudsætninger, der ikke holder stik. Hvert enkelt land må have ret til at tilrettelægge sit forsvar, som det skønnes mest formålstjenligt, og under de forhåndenværende omstændigheder var tilslutningen til NATO den bedste løsning. I slutningen af svaret berøres begivenhederne i Ungarn, der uundgåeligt svækkede den danske befolknings forhåbninger om øget samarbejde mellem Øst og Vest. Målet er imidlertid fremdeles afspænding og tilnærmelse mellem landene, og fra dansk side er man enig i, at der under det danske regeringsbesøg i Moskva i 1956 er skabt grundlag for et udvidet samarbejde i begge landes interesse.

Ved udløbet af fristen for anmeldelse af nye partier til folketingsvalget den 14. maj har kun De uafhængige opnået de nødvendige 10.000 underskrifter.

Maj 1957

3. – Detailpristallet for april er – efter fradrag for sparebeviser – beregnet til 422 mod 427 i januar (1914=100). Nedgangen skyldes lavere fødevarepriser.

10. – Efter at SCUA – den internationale sammenslutning af Suezkanalbrugere – har stillet medlemslandene frit m. h. t. om de vil gøre brug af kanalen, ophæver Dansk Dampskibsrederiforening sin henstilling om at undgå besejling af kanalen.

11. – Ifl. en ny aftale med Tjekoslovakiet skal samhandelen i året 1. juni 1957–31. maj 1958 udgøre 63 mill. kr. mod i 1956–57 godt 57 mill. kr. hver vej.

Forsvarsstaben dementerer rygter om, at der skal indrettes depoter for atombomber og flyvepladser for atombombemaskiner på Færøerne.

12. – På Provinsbankforeningens årsmøde i Nyborg udtaler nationalbankdirektør Svend Nielsen, at valutasituationen nu er så stærkt forværret, at det nye folketing straks må i arbejde. Da der ikke er mulighed for at optage lån i udlandet, og der ikke er tid til at producere sig til valutabalance, er den eneste udvej begrænsning af det almindelige forbrug og den mere forbrugsbetonede investering. I denne forbindelse nævner nationalbankdirektøren, at bygning af broer, veje, rådhuse, sportspladser og svømmebassiner uden større ulemper må kunne udsættes.

14. – Ved folketingsvalget afgives i alt 2.321.097 stemmer, deraf 2.310.175 gyldige. Vælgertallet er siden valget i september 1953 steget med knap 77.000 til ca. 2.772.000, og stemmeprocenten er gået frem fra 80.6 til 83.7.

	Stemmer		Procentfordeling		Mandater	
	22/9-53	14/5-57	22/9-53	14/5-57	22/9-53	14/5-57
Socialdemokratiet	894.913	910.170	41.3	39.4	74	70
Radikale venstre	169.295	179.822	7,8	7.8	14	14
Konservative folkeparti	364.960	383.843	16.8	16.6	30	30
Venstre	499.656	578.932	23.1	25.1	42	45
Retsforbundet	75.449	122.759	3.5	5.3	6	9
Kommunistiske parti	93.824	72.315	4.3	3.1	8	6
De uafhængige	58.573	53.061	2.7	2.3	0	0
Slesvigsk parti	9.721	9.202	0.5	0.4	1	1
Udenfor partierne	–	71	–	–	0	0
	2.166.391	2.310.175	100.0	100.0	175	175

Af de 175 folketingsmedlemmer er 33 (10 s., 4 r. v., 7 k. f., 9 v. og 3 rf.) nyvalgte. 15 af disse (5 s., 1 r. v., 4 k. f., 4 v. og 1 rf.) har dog tidligere været medlem af folketing eller landsting. Antallet af kvindelige folketingsmedlemmer er 15 (6 s., 2 r. v., 4 k. f., 1 v. og 2 k.) mod 17 (5 s., 3 r. v., 4. k. f., 2 v., og 3 k.) i det gamle folketing.

15. – Statsminister H. C. Hansen indgiver regeringens demissionsbegæring og henstiller til kongen at rådføre sig med repræsentanter for samtlige partier.

16. – Kongen anmoder den fungerende statsminister H. C. Hansen om at foranledige, at der indkaldes til forhandling mellem de politiske partier med det formål at undersøge mulighederne for en flertalsregering under den ene eller den anden form. Forinden har partilederne haft lejlighed til at udtale sig over for kongen om den politiske situation. Både s. og r. v. anbefaler, at der under H. C. Hansens ledelse føres forhandlinger mellem partierne om mulighederne for dannelse af en flertalsregering; de radikale henviser til, at den yderst alvorlige situation må opfordre til den størst mulige samling. Venstre vil ikke deltage i en samlingsregering, men ønsker den stærkest mulige liberale regering. K. f. tvivler på muligheden af at danne en flertalsregering på grund af de radikales indstilling til forsvaret og anbefaler en regering af venstre og konservative. Rf. vil ikke give noget råd på nuværende tidspunkt, medens k. anbefaler, at H. C. Hansen på ny danner regering, subsidiært leder forhandlingerne om regeringsdannelsen.

20. – Den fungerende statsminister H. C. Hansen meddeler kongen, at der ingen muligheder foreligger for dannelsen af en flertalsregering, idet v. og k. f. har erklæret, at de ikke vil deltage i en regering sammen med s., og r. v. har afvist at indtræde i en regering bestående enten af v. og k. f. alene eller s. alene. Han tilråder derfor kongen på ny at høre partiernes repræsentanter.

Forinden har det radikale venstres hovedbestyrelse enstemmigt vedtaget en udtalelse, der tilsiger en ren venstre-regering sagligt samarbejde, men bestemt afviser tanken om en regering af v. og k. f.

21. – Dronning Elizabeth og hertugen af Edinburgh ankommer til København på officielt besøg.

Det meddeles officielt fra London, at den britiske regering efter forhandling med repræsentanter for den danske regering er gået ind på at træffe foranstaltninger til at forhindre, at der tilføjes de normale danske eksportmarkeder alvorlig skade som følge af den britiske statsstøtte til ægproduktionen.

Ved folketingsvalget på Færoerne nyvælges Thorstein Petersen, folkeflokken, med 2589 stemmer og genvælges Johan Poulsen, sambandspartiet, med 2322 stemmer. Socialdemokraten P. M. Damm, der i det gamle folketing havde det ene af de færøske mandater, opnår 1986 stemmer. Med Johan Poulsens genvalg tæller venstres folketingsgruppe 46 medlemmer.

– Thorstein Petersen er ved landsretten idømt 8 måneders fængsel for overtrædelse af aktieselskabslov og banklov samt for mandatsvig, men har appelleret til højesteret.

22. – På initiativ af retsforbundet forhandles der om dannelsen af en regering af s., r. v. og rf., og efter på ny at have modtaget repræsentanter for partierne anmoder kongen H. C. Hansen om at genoptage de afbrudte undersøgelser af mulighederne for dannelse af en flertalsregering. De radikale opretholder dog endnu deres tilbud om støtte til en ren venstreregering.

24. – Venstres folketingsgruppe udsender en meddelelse, hvori man beklager, at de radikale har afvist at deltage i forhandlinger om regeringssamarbejde med v. og k. f., men i stedet har fundet det naturligt at indlede forhandlinger med s. og rf. Venstre håber imidlertid, at fornyede overvejelser i det radikale venstre vil føre til

erkendelse af nødvendigheden af et bredt liberalt samarbejde.

Formanden for det radikale venstres folketingsgruppe, Jørgen Jørgensen (Lejre), svarer, at de radikale først har foreslået en firepartiregering og dernæst en regering af s., v. og r. v., begge under venstres ledelse. Da disse forslag blev afvist, tilbød man loyalt samarbejde med en ren venstreregering, men heller ikke dette tilbud har venstre villet modtage.

26. – Socialdemokratiets, det radikale venstres og retsforbundets folketingsgrupper tiltræder det program, der er udarbejdet for en regering af de tre partier.

27. – Socialdemokratiets og det radikale venstres hovedbestyrelser og retsforbundets forbundsråd godkender folketingsgruppernes beslutning om regeringssamarbejde. I socialdemokratiets hovedbestyrelse stemmer 3 imod godkendelsen. Den fungerende statsminister H. C. Hansen meddeler derefter kongen, at han har mulighed for at danne flertalsregering, og modtager kongens opfordring hertil.

28. – Kongen udnævner den nye regering, der har flg. sammensætning: Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen (s), finansminister Viggo Kampmann (s), undervisningsminister Jørgen Jørgensen (Lejre) (r. v.), minister uden portefølje Viggo Starcke (rf.), økonomiminister Bertel Dahlgaard (r. v.), minister for udenrigsøkonomi Jens Otto Krag (s.), socialminister Julius Bomholt (s.), kirkeminister Bodil Koch (s.), justitsminister Hans Hækkerup (s.), minister for off. arbejder og for Grønland Kai Lindberg (s.), forsvarsminister Poul Hansen (Kalundborg) (s.), fiskeriminister Oluf Pedersen (rf.), arbejds- og boligminister Kaj Bundvad (s.), landbrugsminister Karl Skytte (r. v.), indenrigsminister Søren Olesen (rf.) og handelsminister Kjeld Philip (r. v.).

På Provinshandelskammerets landsmøde udtaler fhv. finansminister Thorkil Kristensen, at den nye regerings påtænkte kriseforanstaltninger ligner dem, der er gennemført under tidligere kriser, og vil få de traditionelle virkninger, medens der i den nuværende situation er brug for en ekspansiv løsning med utraditionelle midler. Som en sådan løsning nævner han professor Nyboe Andersens tanke om en midlertidig importafgift over en bred front.

29. – I det nyvalgte folketings første møde fremsætter statsminister H. C. Hansen regeringens programerklæring, der indledes med at fastslå, at Danmarks udenrigspolitik vil forblive uændret. I denne forbindelse nævner han, at Danmark ikke har fået tilbud om atomammunition, men skulle et sådant tilbud komme til at foreligge, er det regeringens opfattelse, at det ikke bør modtages.

Af hensyn til valutastillingen anser regeringen det for påkrævet omgående at gennemføre en finanspolitisk stramning, dels gennem besparelser, dels ved tilvejebringelse af øgede indtægter og dels gennem en bunden opsparing. Herved skulle der samtidig være skabt dækning for statens finansieringsbehov, der for indeværende finansår anslås til 400 mill. kr. ud over overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet. Regeringen vil foreslå, at de finansielle forholdsregler samt sparebevisernes bortfald ikke må påvirke pristallet og dermed lønningerne, og for yderligere at sikre en stabil prisudvikling vil monopoltilsynsloven blive skærpet. Desuden vil der blive fremsat forslag om midlertidig begrænsning af aktieselskabernes udbytter.

Foruden disse foranstaltninger, der tager sigte på den øjeblikkelige betalingsbalancesituation, vil regeringen allerede nu søge gennemført de tidligere fremsatte forslag vedrørende skattefri afskrivninger og henlæggelser til investeringsfonds, og man vil ligeledes straks iværksætte en gennemgang af statens udlånspolitik, herunder boligstøttelovgivningen. Et særligt ministerudvalg skal overveje en forenkling og eventuel nedsættelse af toldsatserne og mulighederne for en fortsættelse af importens frigørelse.

I det kommende folketingsår (1957–58) bebudes en skattereform, hvorunder problemet om skattelettelse for opsparing vil blive taget op til behandling, og en ændring af loven om grundstigningsskyld på grundlag af den tidligere regerings forslag med bibeholdelse af et konjunkturtillæg. Endvidere vil der blive udarbejdet et forslag om frivillig overgang fra privat prioritering til grundskyld på jordrente-vilkår.

Statsministeren slutter med at udtale ønsket om et bredt samarbejde mellem de demokratiske partier om problemernes løsning.

Folketinget godkender enstemmigt de 175 mandater i det egentlige Danmark og konstituerer sig derefter med Gustav Pedersen (s.) som formand, Marius Buhl (v.), Ole Bjørn Kraft (k. f.), Aage Fogh (r. v.) og Alfred Jørgensen (rf.) som henholdsvis 1., 2., 3. og 4. næstformand. Partistillingen i 17 mands udvalgene bliver: s. 7 (hidtil 8), r. v. 1 (1), rf. 1 (0), v. 5 (5) og k. f. 3 (3).

Juni 1957

5. – På et UNISCAN-møde i London er der enighed om det ønskelige i at udvide det eksisterende økonomiske samarbejde i Europa ved at skabe et frihandelsområde omfattende »de 6« landes fællesmarked.

Fhv. finansminister Thorkil Kristensen udtaler, at han personlig ville have foretrukket en regering af de fire gamle partier, men da denne tanke blev afvist af venstre og konservative, og der på grund af det radikale venstres holdning heller ikke var mulighed for en regering af venstre og konservative, burde der have været dannet en ren venstre-regering.

7. – Regeringen nedsætter de bebudede udvalg om toldlempelser og liberalisering og om frivillig overgang til grundskyld. Det første består af handelsminister Philip (formand), minister u. p. Viggo Starcke og minister for udenrigsøkonomi Krag, det andet af finansminister Kampmann (formand), fiskeriminister Oluf Pedersen, indenrigsminister Søren Olesen, justitsminister Hans Hækkerup, økonomiminister Bertel Dahlgaard og landbrugsminister Karl Skytte.

11. – Finansminister Kampmann gør i folketinget rede for regeringens kriseplan, der er udformet i 12 lovforslag. For 1957–58 og 1958–59 foreslås udskrevet et stabiliseringslån for alle skalaindkomster på 14.000 kr. og derover efter en progressiv skala; det drejer sig om ca. 150.000 personer, og den samlede udskrivning anslås til godt 200 mill. kr. i hvert af de to skatteår. For kvitteringerne udleveres der i 1962 obligationer for de indbetalte beløb forhøjet med 10 %. Obligationerne forrentes med 5 %, og tilbagebetalingen sker ved udtrækning af $^1/_{30}$ i hvert af årene 1963–1992. Ved at lægge den skattepligtige indkomst til grund for udskrivningen af stabiliseringslånet bliver betydningen af en rigtig skatteligning endnu større end før, og der foreslås derfor en skærpelse af kontrollen med selvangivelsen. Samtidig genfremsættes forslagene om skattefri afskrivninger og investeringsfonds (se 27/3).

Finansministeren fremsætter endvidere forslag om forhøjelse af afgifterne på cigaretter, cerutter, røgtobak samt øl og vin med ialt ca. 100 mill. kr. (under forudsætning af uændret forbrug). Afgiftsforhøjelserne skal holdes uden for ved beregningen af det lønregulerende pristal, og det samme foreslås for tekstilafgifterne m. m. efter sparebevisernes bortfald.

I forbindelse med ophævelsen af de hidtil gældende ordninger vedrørende tildeling af indkøbstilladelser til motorkøretøjer og indkøb af motorkøretøjer på dollarpræmiebasis foreslås en forhøjelse af omsætningsafgiften, således at afgiften for alle køretøjer fremtidig bliver af samme størrelse

som den nugældende omsætningsafgift plus dollarpræmien. Merindtægten for statskassen anslås til ca. 30 mill. kr.

Socialminister Bomholt fremsætter forslag om forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsfonden med ca. 15 mill. kr. årlig og om nedsættelse af udgifterne til ulykkesforsikringsdirektoratet med ca. 1 mill. kr.

I lovkomplekset indgår endelig handelsminister Philips forslag om udbyttebegrænsning og skærpelse af monopoltilsynsloven. Ved det første bestemmes, at aktieselskaber for regnskabsår, der udløber i tiden 1/9 1957–31/8 1958, højst må udbetale $^{9}/_{10}$ af dividenden for det foregående år, dog således, at der altid kan udbetales 6 %. Forslaget om ændringer i monopoltilsynsloven går ud på, at listen over varer og ydelser, hvis priser ikke kan forhøjes uden monopoltilsynets godkendelse, udvides til at omfatte alle varer, der er undergivet konkurrencebegrænsninger.

Finansministeren udtaler, at formålet med de fremsatte lovforslag i første række er at bremse forbrugsstigningen og dermed lette betalingssituationen. Den samlede statsfinansielle virkning er en kassemæssig forbedring på henved 400 mill. kr. pr. år, hvilket sætter staten i stand til at klare sine udgiftsforpligtelser uden at optage lån på kapitalmarkedet eller i nationalbanken. Foruden de besparelser for statskassen, der opnås ved forhøjelsen af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsfonden, vil statslånsydelserne for en række ejendomme blive forhøjet med i alt ca. 12 mill. kr. årlig, hvortil kommer 2–3 mill. kr. ved ophævelse af den midlertidige fritagelse for ejendomsskatter for visse kontor- og forretningsejendomme. Iøvrigt fortsættes den almindelige gennemgang af statsbudgettet med henblik på yderligere udgiftsnedsættelser.

13. – Minister for udenrigsøkonomi Krag fremsætter forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af statut for Den internationale Atomenergi-Organisation.

Ved folketingets 1. behandling af forslagene om stabiliseringslån og afgiftsforhøjelser drejer diskussionen sig for en stor del om de radikales og retsforbundets stilling til regeringsdannelsen, der angribes skarpt af Erik Eriksen (v.) og Aksel Møller (k. f.). De to oppositionspartier afviser stabiliseringslånet og erklærer sig villige til at forhandle om en deponeringsordning ved import af færdigvarer, ledsaget af en liberalisering af importen af de pågældende varer, formindskelse af det offentlige forbrug og præmiering af opsparing.

Erhvervenes hovedorganisationer advarer i en henvendelse til folketinget mod gennemførelse af regeringens forslag om stabiliseringslån, udbyttebegrænsning og ændringer i monopoltilsynsloven.

14. – Folketinget godkender enstemmigt Thorstein Petersens valg med det forbehold, at spørgsmålet eventuelt må tages op igen, når højesteretsdommen foreligger (se 21/5).

Folketinget vedtager ved 3. behandling afgiftsforhøjelserne for øl, vin og tobak mod venstres, de konservatives og kommunisternes stemmer. Thorkil Kristensen (v.) undlader at stemme, idet han henviser til, at afgiftsforhøjelserne som led i en iøvrigt rigtig helhedspolitik ville være et virksomt middel til at rette valutastillingen op. Forslaget om at holde tekstilafgifterne m. m. uden for pristallet vedtages derefter med alle stemmer mod kommunisternes. Forinden er et kommunistisk ændringsforslag om at begynde afviklingen af tøjskatten den 1. juli 1957 forkastet med 89 stemmer (s., r. v., rf. og Thorkil Kristensen) mod 6 (k.), medens 68 (v. og k. f.) undlader at stemme.

Under den fortsatte debat om stabiliseringslånet gennemgår statsministeren den såkaldte hemmelige protokol, der er oprettet mellem de tre regeringspartier, og som iøvrigt i det væsentlige er indeholdt i regeringens programerklæring. Herudover er der truffet aftale om, at retsforbundet skal affinde sig med vedtagelsen af mælkeordningen, og at spørgsmålet om spærreregelen i valgloven henskydes til eventuel behandling senere, idet alle tre partier forbeholder sig deres stilling.

15. – Den indiske premierminister Nehru ankommer til København på et 3 dages Danmarksbesøg.

Det meddeles, at landbrugsministeren fra landbo- og husmandsforeningerne har modtaget forslag om at indføre importforbud for brødkorn og at forhøje den indenlandske brødkornspris til 50 kr. pr. 100 kg.

17. – En dansk-spansk vareudvekslingsaftale for tiden 1/7 1957–30/6 1958 åbner mulighed for en dansk eksport til Spanien på godt 63 mill. kr. Importen fra Spanien ventes at blive af lignende størrelse.

18. – Folketinget afslutter 1. behandling af forslaget om stabiliseringslån. Blandt de sidste talere er Thorkil Kristensen (v.), der går ind for deponeringsordningen og udtaler sin glæde over, at løftet efter martsforliget i 1955 om forhøjelse af statslånsydelserne for boligejendomme nu bliver indfriet; han ser heri et vidnesbyrd om, at liberale partier kan opnå noget også i en forhandling med socialdemokratiet.

Det vækker opmærksomhed, at Thorkil Kristensen ikke bliver medlem af folketingsudvalget om stabiliseringslånsforslaget.

19. – I en redegørelse i folketinget oplyser forsvarsminister Poul Hansen, at regeringen har accepteret det amerikanske tilbud om levering af materiel til opstilling af en NIKE- og en HONEST JOHN-bataljon. NIKE er en raket, som styres mod målet ved hjælp af radar, medens HONEST JOHN er en »fri«, ikke styret raket. Ministeren understreger, at der er tale om våben af udpræget defensiv karakter, idet NIKE er et luftværnsvåben og HONEST JOHN's rækkevidde kun er ca. 25 km. Han nævner også, at der ikke har været fremsat tilbud om atomammunition.

Under 1. behandling af forslaget om omsætningsafgift af motorkøretøjer giver v. og k. f. tilslutning til ophævelsen af tildelingsordningen, men vil ikke være med til en forøgelse af omsætningsafgiftens provenu; de ønsker tværtimod en aftrapningsordning for den del af afgiften, der svarer til det hidtidige dollartillæg.

21. – Ved 1. behandling af forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af statut for Den Internationale Atomenergi-Organisation udtales tilslutning fra alle sider.

22. – Landbrugsministeriet meddeler, at der fra dags dato kun må kontraheres om køb af udenlandsk hvede og rug under forbehold af indførselsbevilling.

26. – Udenrigsministeriet oplyser, at den danske regering som svar på forespørgsler fra amerikansk side i forbindelse med nedrustningsforhandlingerne i London har udtalt, at man i princippet er villig til at lade dele af Grønland indgå i en eventuel international inspektionszone.

Regeringsudvalget vedrørende eventuelle toldnedsættelser og liberalisering har besluttet, at der skal gives adgang til import af oliefyr. Indtil videre vil oliefyr dog forblive på bunden liste.

Regeringen afviser landbo- og husmandsforeningernes forslag om en brødkornsordning (se 15/6). I stedet tilbyder landbrugsminister Karl Skytte importstop for brødkorn, indmalingstvang for dansk brødkorn og en låneordning for det kornsælgende landbrug. Landbrugsorganisationerne erklærer imidlertid, at dette forslag ikke løser de foreliggende problemer. Tolvmandsforeningerne vil dog indkalde deres bestyrelse for at drøfte forslaget.

På landbrugsrådets halvårsmøde udtaler præsidenten, Hans Pinstrup, at man må forlange, at Danmark ikke ved at tiltræde en nordisk toldunion afskærer sig fra at varetage sine eksportinteresser i syd og vest. Han fremhæver, at det allerede ved rådets decembermøde klart blev sagt, at dansk landbrug måtte med i de 6 fællesmarkedslandes arbejde.

Trustkommissionen, der tidligere har offentliggjort betænkninger om konkurrencebegrænsninger i kalk-, kridt- og mørtelbranchen, kulbranchen og planglasbranchen, offentliggør en betænkning vedrørende teglværkerne.

27. – Folketinget færdigbehandler forslaget om ændringer i ulykkesforsikringsloven, der vedtages enstemmigt, og forslaget om forhøjelse af arbejdsgivernes bidrag til arbejdsløshedsfonden, der vedtages med 93 stemmer (s., r. v., rf. og k.) mod 51 (v. og k. f.).

Ved 2. behandling af forslaget om stabiliseringslån stiller finansministeren en række ændringsforslag, der er tiltrådt af regeringspartierne, medens v. og k. f. indstiller forslaget til forkastelse. Uden for betænkningen stiller kommunisterne ændringsforslag om, at udskrivningen af stabiliseringslån først skal begynde ved en skalaindkomst på 16.000 kr., og at de første 4.000 kr. af en med manden sambeskattet hustrus indkomst ved selvstændig virksomhed skal kunne fradrages ved beregningen af skalaindkomsten. De kommunistiske ændringsforslag forkastes med de øvrige partiers stemmer.

Efter finansministerens ændringsforslag, der vedtages mod kommunisternes stemmer, medens v. og k. f. undlader at stemme, skal stabiliseringslånet beregnes efter to skalaer, en for forsørgere og en for ikke-forsørgere. Skalaen for ikke-forsørgere begynder ved 12.000 kr., medens skalaen for forsørgere fortsat begynder ved 14.000 kr. (skalaindkomster). En anden ændring går ud på, at stabiliseringslånet i tilfælde, hvor det godtgøres, at det pålignede lånebeløb med tillæg af 5.000 kr. overstiger den lånepligtiges privatforbrug, nedsættes med forskelsbeløbet. Endvidere skal lånepligtige være berettiget til at få udleveret obligationer til fri rådighed fra den 1. juli 1959, hvis de på denne dato er fyldt 70 år, ligesom personer, der senere fylder 70 år, skal være berettiget til at få obligationerne udleveret, når de fylder 70 år.

28. – Finansministeriet meddeler, at Den internationale Valutafond har imødekommet en dansk anmodning om at måtte trække 34 mill. $ (ca. 238 mill. kr.) på fonden.

Landbrugsminister Karl Skytte fremsætter forslag om bemyndigelse for regeringen til at indføre indmalingspligt for dansk hvede og rug og meddeler, at regeringen agter at søge gennemført en belåningsordning for dansk brødkorn. Han oplyser, at tolvmandsforeningerne har tiltrådt forslaget, idet de har udtalt ønske om en låncordning, importstop eller importregulering (se 22/6) og indmalingspligt. Husmandsforeningerne har erklæret, at de ikke ville fraråde en sådan ordning, medens landboforeningerne ikke har kunnet tiltræde den.

Folketinget færdigbehandler forslaget om ratifikation af statut for Den Internationale Atomenergi-Organisation samt forslagene om udbyttebegrænsning og ændring i monopoltilsynsloven. Forslaget om udbyttebegrænsning vedtages med 84 stemmer mod 54 (v. og k. f.), medens 6 (k.) undlader at stemme. Forslaget om skærpelse af monopoltilsynsloven vedtages med 90 stemmer (s., r. v., rf. og k.) mod 49 (v. og k. f.).

Højesteret frifinder folketingsmand Thorstein Petersen for mandatsvig, men idømmer ham 40 dages fængsel for overtrædelse af bankloven. Ved landsretten var han dømt til 8 måneders fængsel og frataget retten til at drive sagførervirksomhed.

29. – Det nordiske embedsmandsudvalg, som forbereder en nordisk toldunion, har afsluttet sit arbejde. Planen omfatter 80 % af handelen mellem de fire nordiske lande (Island er ikke med), oprettelse af en nordisk investeringsbank, vidtgående afvikling af handelsrestriktioner mellem de nordiske lande og indførelse af fælles toldsatser udadtil. De vigtigste områder, der tænkes holdt uden for fællesmarkedet, er landbrugsvarer, fiskerivarer, tekstilvarer, beklædning og fodtøj.

Bestyrelsen for De samvirkende danske Husmandsforeninger kræver centralisering af landbrugseksporten ad lovgivningens vej.